
[p1]

Haarlem 12 Januari 1883

Eerweerde Heer en hoog geachte Vriend!

Gisteren mocht ik tot mijn groote blijdschap uwe beeldtenis¹ ontvangen, en ik zegge U daarvoor heden mijnen herteliksten dank. Het doet mij groot genoeg dat ik mij nu ook eene voorstellinge maken kan, van uw voorkomen en uitzien. Ik stel hoogen prijs op uwe afbeelding, en heb er reeds een eereplaats aangegeven in mijn album.

Overigens gaat het mij als 't U gaat, maar dan in tegenovergestelden zin. Gij had mij voor ouder gehouden? Wel! ik had U mij jonger gedacht. Wij beiden hebben onwillekeurig onzen eigenen leeftijd als maatstaf genomen. Maar ik moest wel denken dat Gij een jong man waart; ik kon anders niet oordeelen dan naar de voortbrengselen van uwen geest. En die zijn frisch en degelik, krachtig en helder als van een jongen man in den vollen kracht des levens. Ik zelve ben van 't jaar '40, en heb dus den besten tijd ook al achterbaks.

Moocht Gij nog lange uwen frisschen, helderen geest en uwen jeugdigen ijver behouden, tot

[p2]

blijdschap uwer vrienden, tot heil onzer sprake.

Voor uwen vromen wensch, in dichtmaat² op uwe nieuwejaarskaart gedrukt, danke ik U van herten. Moge hij vervuld worden, ook aan U! -

Zoo - Gij heet eigenlijk Wite? Dat verheugt me. Ik had mij wel eens aan uwen naam geergerd, en mij afgevraagd: hoe komt deze volbloed-Vlaming aan zoo'n italiaanschen naam. Maar wat de doopnamen aangaat, heerscht er onder uliën-Vlamingen zoo'n schromelijke wanorde (in navolging van de Franschen, die bij hun namen slechts op den klank, niet op den zin letten, dat ik mij, in die zake, over niets meer verwondere. Ik voor mij, ik hebbe

.....

1 Deze foto is niet aanwezig in de nalatenschap van Winkler die berust in het P.J. Meertens-instituut. Zie: D. Gevaert, De briefwisseling tussen Guido Gezelle en Johan Winkler. Licentieverhandeling UGent, Letteren en Wijsbegeerte, 1984, p.450.

2 In zijn Kortrijkse tijd liet Gezelle nieuwjaarswensen drukken op een kaart van het formaat en karton van de toenmalige officiële briefkaart om naar vrienden en kennissen te zenden. Dit versje werd nadien door Gezelle opgenomen in zijn bundel Tijdkrans (1893) en verscheen later ook in: De Vlaamse Vlagge: (1885) 25.

liever eenen Wite tot vriend, dan eenen Guido. Peist Gij dat Wite (of Wyt, Wyten, lík Gij schrijft) een verbastering zij van Wynant? Met uw welnemen dan, en laat mij U beleeren, in alle bescheidenheid. Want dat en is niet waar. Wite, Wito is een oud-germaansche mansnaam, en wel een enkelvoudige, zoo genoemde stamnaam. Duizenden Germanen van alle stammen, Hoog- en Neder-Duitschers hebben in oude tijden dien naam gedragen. Honderden en honderden Friesen dragen dien naam nog heden ten dage. Vooral ook in den verkleinform, als Wytse (eigenlik Wyt-tse (tse of tze = ke), dat

.....[p3].....

is Wyt-ke, Witeke). De mansnaam Wytse, en de vrouwnaam Wytske, daarvan afgeleid door een tweede verkleining (Wyt-tze-ke), zijn onder de Friesen nog heden in volle gebruik - en geenszins enkel als noemnamen, maar in volle geijkte gelding, alzoo ingeschreven ten burgerliken stande op 't steêhuis. - Van daar ook onze "skaeinammen", Witema, Wytema, Wieten, Wiets, Wyten, Wytten, Wytynck (nog heden te Gent voorkomende), Whiting (in Engelland), Hwytyngha (oud-friesch van 1465), Wietjes, Wytka, Wittinga, Wits, Wittenck, Witting (in Engelland), Whittington (Engell:), Witsen, Wittema, Wytsma, Wietsma, Wytsema, Wietzema, Wytzes, Witsius (verlatynscht), Wytzes - allen genitiven en patronymika, alles beteekenende: zoon van Wite of Wít-tse. Wat zegt Gy daarvan? En nu houde ik de plaatsnamen, van Wito afgeleid, nog achterbaks. Wito beteekent natuurlijk eenvoudig "de witte", en is dus een mannelike germaansche weêrga van de vrouelike romaansche Blanca, Bianca, Blanche. -

Zulke overdrevene uitdrukkingen als waar Gij mij naar vraagt (moeder-ziele alleen, bloedziele-aleen, puidemoedernaakt, bloedmoedernaakt) en zijn onder de Friesen niet in gebruik. Het is een eigenaardigheid van de Friesen dat ze uiterst sober zijn in hun tale. Zij bruken en houden de woorden in hun volle, oude weerde, niet meer, nochte min; zij overdrijven ze niet, en ze verzwakken ze niet.

.....[p4].....

allienig ([oudfransch] olene) is alleen; neakend is naakt, meer noch min, en daar mee uit. Ik hoorde zulke uitdrukkingen zelden of nooit uit frieschen monde, ten zij dan in navolging van 't hollandsch, waar men "moederziel-alleen" en "moedernaakt", meer nog "spiernaakt" zeer wel kent en bruket. Zoo ook een enkele maal in Friesland wel "spjirneakend" - anders niet. -

Hier bij een bladje van een friesche scheuralmanak. De spellingen ketier en Januwaerje acht ik boersch-lomp. Over 't geheel is deze almanak in een slechte boekstaving opgesteld, half hollandsch - wel tot lamlendig gemak van den op school hollandsch geformden frieschen lezer, maar tot schade voor de zuiverheid onzer tale. "Skoenmaker" moet "Skuonmakker" zijn, [*bysfeinten*], syn en wiif: bîsf, sîn en wîf, laken, hlakene, enz. - Vooral ook joun moet jûnd zijn³

Gegroet, mijn zeer weerde Vriend! van uwen zeer toegenegenen

Johan Winkler.

[p5]

.....

3 Het betreft hier zgn. Friese woorden op het bijgevoegde kalenderblaadje van 9 januari 1883.

Briefbeschrijving

Verzender	Winkler, Johan
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	12/01/1883
Verzendingsplaats	Haarlem
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens en toegevoegde notitie.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens en toegevoegde notitie.
Gepubliceerd in	De briefwisseling tussen Guido Gezelle en Johan Winkler. Deel 1: Inleiding en brieven (1881-1883) / door Dries Gevaert. - Gent : onuitgegeven licentieverhandeling, (academiejaar 1983-1984), p.135-137

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	dubbel vel, 208x135 ; bijlage: 95x63 wit papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle (inkt, hand P.A.)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	5312
Bibliotheekrecord	https://brugge.bibliotheek.be/detail/?itemid=library/v/obbrugge/gezelle11616

Inhoud

Incipit	Gisteren mocht ik tot mijn
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands; fry

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	12/01/1883, Haarlem, Johan Winkler aan [Guido Gezelle]
Editeur	Rik Van Gorp; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
